

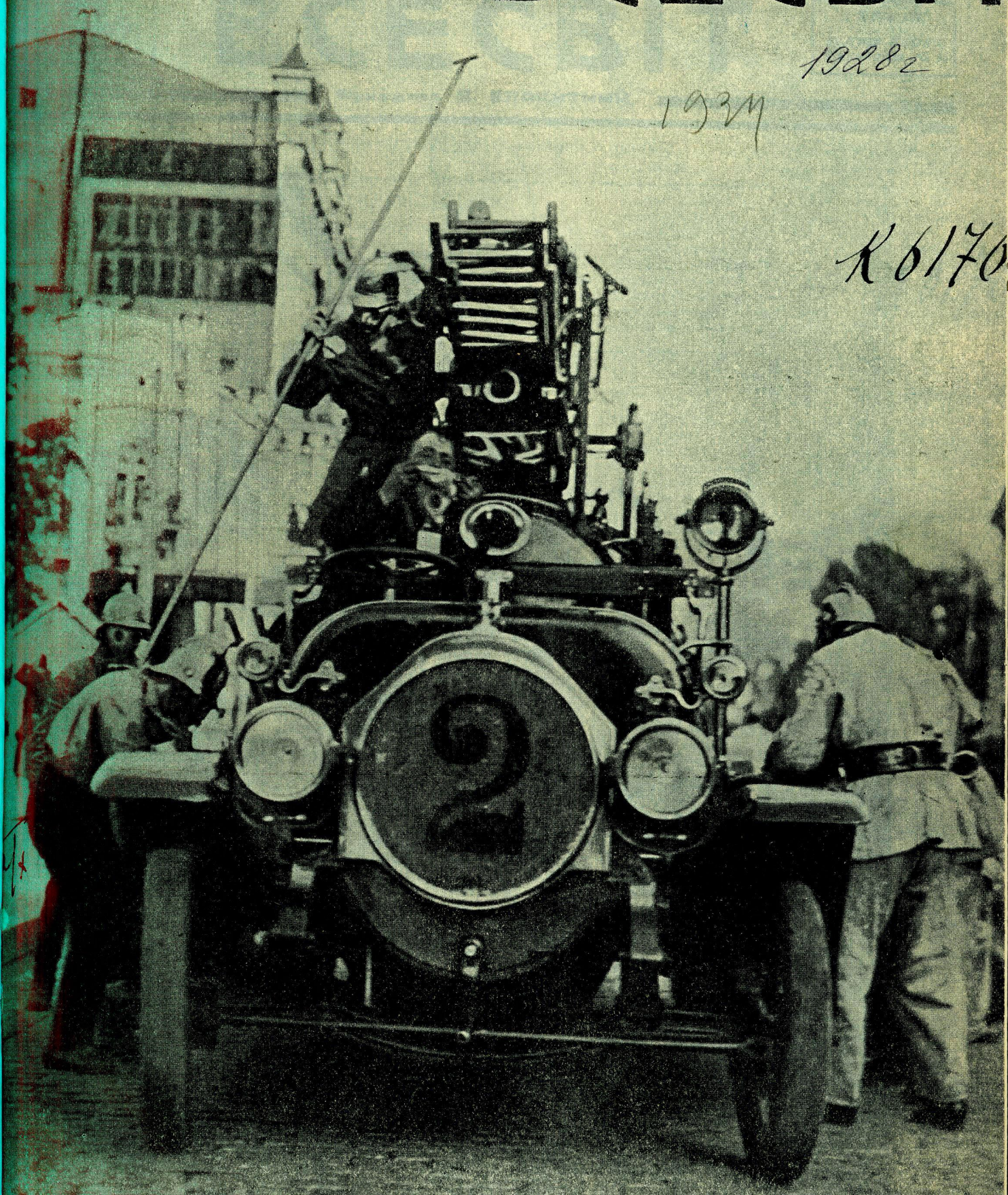
176 П19045/39-51

ВСЕСВЕТ

19282

1934

К6170

ЦЕНТРАЛЬНАЯ
НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ
БИБЛИОТЕКА

1934

З М І С Т

Змова Десмоля.

Роман з сучасного турецького
життя **Л. Величко**

Нариси:

Бойове минуле. (До 10-річчя Ча-
паївської дивізії). . . **П. Нізар**

Ювіляр—переможець. **Вал. Бород-
кін**

„Скалки старого дзеркала“.

Т. Родзевич

Київські маневри.—Закордонний
похід „Аврори“ і „Марата“.—Сто-
рінка гумору.

На обкладинці—момент з
київських маневрів: пожежни-
ки на вулицях міста в проти-
газах підчас „газової атаки“.

РІК ВИДАННЯ IV.

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ВСЕСВІТ

№ 39
23-го вересня
1928 року

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

Київські маневри

Сурмач

Фото „Ратау“

ЗДЕСМОЛЬ

Роман із сучасного турецького життя Л. Величка

Від автора.

Автор вважає за потрібне попередити читачів, що дія роману розгортається на тлі історичних подій, що відбувалися в Туреччині 1924—1926 року. Зупиняючи дію на куди короткому періоді, (автор не ставив собі за мету написати хроніку подій)—не випадково, а навмисне, автор допустив деякі анахронізми. Він простував до іншої мети: дати не літопис подій, як тло роману, а картину тих соціальних взаємин, що призвели до вибуху турецької реакції.

ПРОЛОГ

КОМПАНІЯ „ДЕСМОЛЬ“—САНІТАРІЯ І ПІГІЕНА

Усю ніч під 14-березня 192 ... р. вперто віяв північно-східний вітер. Константинопільські мешканці, розгорнувши вранці газети, шукали метеорологічного бюлетеня. Звичайно, ті, хто читає газети, і, зокрема, цікавиться погодою. Метеорологічний бюлетень повідомляв, що в Західній Індії чудова погода, що на півночі Європи проходить циклон, а в Константинополі перемена погоди не передбачається. Освічені люди, подивившись у вікно, переконувались, що повідомлення було точне: погода 14-го березня була огидна.

На вулиці Войвода було так само холодно й вошко. Тут європейські банки, старовинні експортні та експедиційні контори. Будинки багатопверхові, масивні, виписують дзеркалами.

14 березня вікна заплакали від дрібної мрячки, фасади потемніли, тротуари стали слизькі.

... Коло ганку будинка Гасан-бей-хана одного з найбільших будинків на вулиці, до нитки промоклий майстер вовтузився, прилагоджуючи нову мідяну дошку з виписаною на ній фірмою серед багатьох інших таких самих мідяних і полив'яних вивісок.

Видно, робота була нагальна. Майстер квавпвся. З Золотого Рога доходили хрипкі пароплавні гудки. Вітер іноді завивав у вузьких вуличках. Пролітали автомобілі, розспіскуючи воду й болого. Цокотіли кінські копита. Хлюпали шпаркі кроки перехожих. Уста (майстер) нічого не бачив, нічого не чув. Він квавпвся з роботою, а робота якось не ладилась; пальці по-

мерзали, змокли, зісковзувалися й чомусь не слухали. І як на гро- дерев'яна дошка, що до неї треба було пригвинтити вивіс- була така розколюпана в усіх чотирьох кутах, що й гвинти ва- не тримали.

Впорався він з роботою рівно об 11 годині, коли до ган- під'їхав блискучий новенький Бюїк і звідти виліз низенький опецькуватий чолов'яга в пухнастому автомобільному пальті.

— Одинадцять. Скінчили роботу.—Скінчив, відповів майсте-

— Добре, можете йти за грішми в контору. Опецьок відступив до автомобіля, щоб намілуватися вивіскою.

Вона мала такий самий скромний і солідний вигляд, як і решта вивісок коло ганку. На блискучій мідяній дошці красиво виведено чорними літерами:

Подайте через дві години, — сказав опецьок шоферові. — Евет, бей-ефенді, — відповів шофер і пустив машини. Опецьок ще раз кинув оком на вивіску і пішов у ган-

ЧАСТИНА 1. РОЗДІЛ 1

ОРЕЛ-ПЕТРОГРАД-КОНСТАНТИНОПІЛЬ

1. Дочка капітана Мухобоя

З КНЯГИНЕЮ Юзефою Станиславівною Вадбольською містер Дрюрі познайомився там де в Константинополі заможні чужинці, звичайно, знайомляться з руськими княгинями й графинями в лапках і без лапок —

в одному з цих ресторанів де колишні або й ніколишні сіячі ласства з більшим чи меншим успіхом ви-

конують скромну ролю офіціанток. А в тім, розкриємо зра- псевдонім Юзефи Станиславівни. Прийшла вона на світ не княгинею і не графинєю, а надбала свій титул в гармидері Од- ської евакуації 1919 року. Її батько, тепер небажчик, б свого часу людиною дуже відомою в своєму місті. Він служив помічником поліцеймейстра в Орлі й славився завзятим хаба- ництвом, буйним характером і нестримною любов'ю до чар- Станислава Антоновича Сковронського—відставного армійсько- офіцера — знали більше під назвою „капітан Мухобой“. Він пустив на світ Юзефу Станиславівну за допомогою приїждж- опереточної співачки Світлової-Зарянської, що якось засяя на орловському обрії пухкими ногами і тим, що чудово вмі- відріжжати на смак усі марки кон'яку. На кон'ячному грун- захопився Мухобой пухкими ногами. Законний шлюб осягав незабаром їхню спільну любов до Мартеля з трьома зіркам Палке захоплення увінчалася незабаром народженням Юзе- Станиславівни, а потім того перейшло не так у теплу друж- як у гаряче суперництво. Колишня зірка, не витримавши ви- кої марки мухобойського п'яцтва й численних дарованих кон- ків, лягла незабаром у передчасну домовину. Перепоївши смерті дружину, лишився Мухобой безпорадним удівцем. Ніх- вже не міг так підійти йому до пари, ніхто не міг прикраси- йому кон'яку поетичними піснями й повним станом. В сумно-

омі невеселого поліцеймейстра Юзя росла, як ростуть опухи: без догляду, але здорово. І вирівнялась вона о сімнадцятих роках у струнку, гарну, міцну дівчину твердим і ясним поглядом на життя. Якось випадково встигла вона пройти п'ять класів гімназії. І зовсім не випадково зберегла свою дівочку славу, не зважаючи на те, що тут вона далеко була від усяких бобонів, як це вона блискуче довела в 1915 році.

Це був нещасливий рік для Мухобоя. Одного разу, після другої пляшки кон'яку, Сковронський йшов у патріотичну суперечку з міським головою, учником Сафоновим. Це було під кінець літа, саме ідчас галицького відступу, коли міські голови і загалі купці від 100 тисяч капіталу і вище перешли від патріотичного захоплення до патріотичної критики.

— Ти тільки галасуєш, Станиславе Антоновичу, а сам, хоч і капітан, сидиш тут на поліцействі, — ушинув Сафанов.

— Брррешеш! — гукнув Мухобой. — Я вже дав рапорта, щоб мене перечислили до омії.

— Це кон'як подав, а не ти, — слушно скинув голова. — Та й за віщо тобі борошину? Ти ж, мабуть, відділятися збираєшся.

— Куди відділятися? — витріщив очі Мухобой.

— Та від Росії. Так і завоюєшся, коли про Польщу маніфест вийшов...

Сафанов не міг скінчити, бо Мухобой зинувся і давав нищити посуд. Вернувшись додому, поліцеймейстер на швидку руч написав рапорта і відправив, а на другий день, витверезившись, попросив рвав з одягом. Та вже було пізно. Він покликав дочку

трагічно сповістив її:

— Я йду на війну.

Здивувало його і навіть обурило те, що Юзя не здригнула, не ережалася, не вдарила у сльози, а спокійнісінько сказала: — І я теж. Я вже давно збираюся в сестри.

Ще не встиг капітан Мухобой здати своїх справ, як Юзя вже поїхала на війну. Поїхала вона, власне кажучи, не на фронт, до Петрограду. На прощання вона мала довгу розмову батьком. Підчас цієї розмови Мухобой зробив цілком несподіване для себе відкриття, що Юзя усе до крихти знає, коли, кільки та від кого взяв він грішних і безгрішних прибутків де та скільки у нього заховано. Вона цілком збила з пантелику Мухобоя і він віддав їй мало не половину своїх „запав“, так тисяч з п'ятнадцять. З отим капіталцем Юзя вирушила в Петрограді.

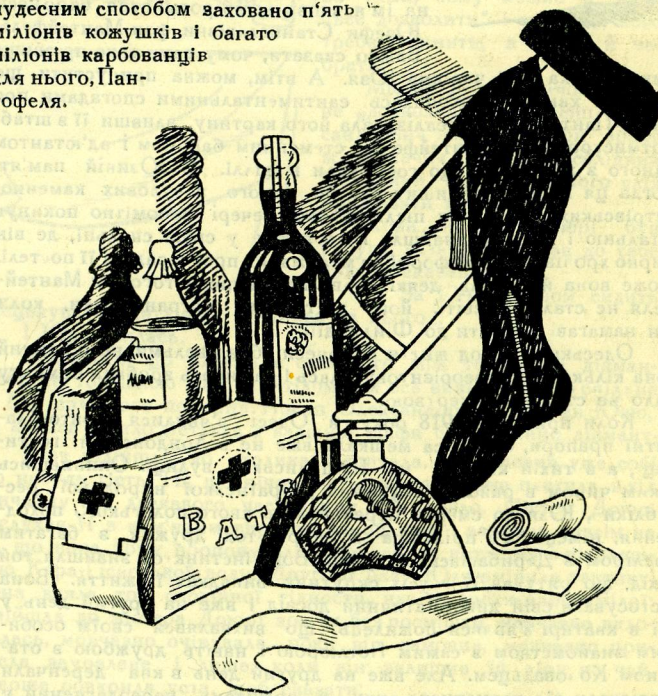
вав десь у Білостоці, а після евакуації засяяв яскравою ракетою серед патріотів. Пан Пантофель, патріот і спеціаліст у справах постачання кожущків і гарматних набоїв, уже в зимі 1915 року брав участь в усіх без винятку воєнно-добровичних товариствах, видавав газету на половинних паях (гроші, проте, давав він сам) з впливовим чорносотенцем Барсуковим і навіть був у дружніх стосунках з „самим“ Симановичем, секретарем „старця Григорія Єфимовича“.

Не менше, як двічі на місяць грав він в „железку“ з цим „сановником“, що послідовно застосовував в житті мудре правило: „тільки дураки грають в карти на щастя“. Одним словом, Пантофель був уже видатна людина. І Юзя зуміла розбуркати в тій людині рівночасно і палку любов і діловий розрахунок: коли він дістав дозвіл відвідати її на квартирі, він зразу, як ділова людина, зрозумів, що тут справа серйозна. Перш за все вивідав він: „хто“. Почувши, що „нікого нема й не було“, він спочатку злякався, а потім став міркувати:

— По-перше, це чудесно. Дівчина така, що всім заздрісно буде. Але, по-друге, це коштуватиме дуже дорого. Проте, чи будуть це гроші, пущені на вітер, чи може вийде з цього навіть діло. Коли вона розумна, то воно і гірше, і краще. Гірше тому, що коштуватиме дорожче. А краще тому, що вона може стати в пригоді. З розумною жінкою та ще з такою красунею можна...

І в фантазії мудрого Пантофеля вже вирисовувалась картина обіду в розкішній віллі „відомої красуні Сковронської“... Інтендантський генерал Чуваєв, що його пороги вже три місяці даремне оббивав Самуїл Борисович, м'якне від вина, тане від усмішок хазяйки й вимовляє, нарешті, одно чудодійне слово: „добре“. Одно слівце...

А в ньому, наче в Аладіновій лампі, чудесним способом заховано п'ять мільйонів кожущків і багато мільйонів карбованців для нього, Пантофеля.

Від цього привиду мов крила вирости у нього. Він поговорив коротко й діловито і справді виявилось, що Юзя — мудра голова. Вона зрозуміла з півслова. Навіть наче б то й не так зрозуміла, як сподівалася саме такої ділової розмови.

Пантофель не помилився ні в фізичних, ні в розумових властивостях Юзі. Він навіть приємно здивувався, коли виявилось, що вона не ошукала його навіть у найделікатнішій справі. Цього він не сподівався. Він вірив, що у Юзі „нікого нема й не було“, але ж не в такому вже точному значінні. Так дістала Юзя свої перші „заслужені“ діаманти.

А потім... Була і вілла на Каменноострівському... Були обіди з генералами... Були й чудодійні „добре“... Був біжучий рахунок, свої папери, свій сейф, автомобіль... Все було...

І вдарив грім.

2. Панна Сковронська та пан Пантофель

В Петрограді Юзя своєрідно підготувалась до милосердних справ. Почала вона з того, що придбала не тільки блискучі туалети, а й таку білизну, що уявлення про неї начебто й не можна було сподіватися у орловської гімназистки. Упоравшись з цією справою, вона найняла квартиру з трьох невеличких кімнат, обставивши її затишненько, навіть зі смаком. Без сумніву робила вона це все за планом, давно обдуманним у тихому Орлі на безмежному дозвіллі своїх дівочих років. А далі все пішло гладко. „Юзефа Станиславівна Сковронська, дочка поміщика, що добровільно пішов на війну“, почала працювати в одному з тих численних складів, де дами і панянки заготовляли „подарунки для бідних салдатиків“. Панна Сковронська, освоївшись, запропонувала свої послуги збирати пожертви. На цій благодійній роботі вона й познайомилась з Самуїлом Борисовичем Пантофелем, що до війни горю-

Пантофель зник з Юзино життя так само швидко й діловито, як з'явився. В листопаді 1917 року рано-ранесенько прийшов він на її „дівочу“ квартиру, куди вона вернулася після того, як віллу зайняв якийсь відділ. Залишив в ній пачку „катеринки“ і „петрів“, на швидку руч розпрощався і зник, обіцявши писати „з півдня“. Листів не було і незабаром про Пантофеля Юзя й думати забула, бо довелося за себе турбуватися...

3. Баронеса Мантейфель

В середині 1918 року в Одесі в Лондонській гостиниці спинилася гарна, чудесно одягнена дама з безліччю чамайданів але без документів. Довелося дамі давати пояснення і в варті, і в австрійській комендантурі. Видно, пощастило їй поповнити брак документів досить солідними доказами, бо через кілька днів заявлено її за „українським“ паспортом, виданим

на ім'я вдови штаб-ротмистра баронеси Юзефи Станіславівни фон-Мантейфель.

Важко сказати, чому саме таке прізвище виклопотала собі чарівна Юзя. А втім, можна припустити, що вона на хвилину захопилася сантиментальними спогадами про пана Пантофеля й ідеалізувала його картину, зливши її з штаб-ротмистром фон-Мантейфелем, стежним бароном і ад'ютантом одного з генералів, що гостювали в віллі. В Юзіній пам'яті могла ця картина зашиститися, бо одного з чудових каменно-острівських днів бароні після ділової вечери непомітно покинув вітальню і хазяйка знайшла його потім у своїй спальні, де він мирно хрестив у повній формі на мережаних просторах її постелі. Може вона й набула деякі права вдови після того, як Мантейфель не стало на світі: його застрелили пограничники, коли він намагався втекти до Фінляндії.

Одеський період життя баронеси був вельми неспокійний: вона кілька раз переорієнтовувалася і раз якось зробила помилку мало не ставши її жертовкою.

Коли прикінці 1918 року в Одесі з'явилися жовто-блакитні прапори, баронеса мешкала вже не в Лондонській гостиниці, а в тихій квартирі на Пушкінській вулиці. Опинившись таким чином в районі панування „української народної республіки“, Юзя до смерті перелякалася свого польського походження, німецького прізвища й щирої тоді дружби з багатим ювеліром з Дерибасівської вулиці. Вона інстинктом знайшла той вихід, що рятував її в усіх скрутних випадках її життя. Вона застосувала свій дипломатичний досвід і вже на другий день у неї в квартирі з'явився пожити, що вихвалявся своїм особистим знайомством з самим Петлюрою і навіть дружною з отаманом Кошовальцем. Але вже на другий день вкна деренчали й тріскали від гарматного гучу, а пожити, переодягнений у прості штани і с рочку, начищав на кухні цеглою ножі. Але й це в пригоді не стало. Бадьорий штабс-капітан, що по гвар-

дійському ростягував слова й говорив через ніс, з'явився з в ділом і забрав пожити, а з ним мало не потяг у контр-розвідку й самої баронеси.

Але тут сталося чудо. Хто не хоче, хай не вірить. А чужаки сталися. П. идивившись до баронеси, гвардієць з денки ської контр-розвідки спитав:

— Слюшайте, а ви часом не Юзя Сковронська?

Баронеса, відкивши вже від свого прізвища, мало не зблещу, тежлася, але пам'ять її осяяло. Пригадала таки цього офіцера.

Він якось гостював у них в Орлі, ще будучи юнкером. Пригадала вона його прізвище і хто він. Це був князь Вадбольський, зубожілий князьок, син московського поліційного пристама, що його посадили колись на годівлю в Тверську частину, одні Уїтих, що давали найкращі прибутки від довіч побачень і меблів, ваних кімнат, тих домі, що „на якийсь час“ віднаймали „номерод“ й давали притулок євреям, що не мали права мешкати.

Звичайно, стару знайомість відновлено. Князь з величчю, задовленням сів, що Юзя цілком розвинулася й стала такою, як і право—цілком шикарною жінкою. Князь замешкав у Юзіній було затишно, Юзі спокійно, і навіть ювелірові було кепсько. Юзя повернулася знову до ділової діяльності.

Були обіди з генералами, навіть з французькими полковниками і капітанами. Були діаманти. Був біжучий рахунок. Була своя валюта, свій сейф. Мав бути навіть автомобіль.

Та гримнув грім.

4. Дрібничка з життя княгині Вадбольської

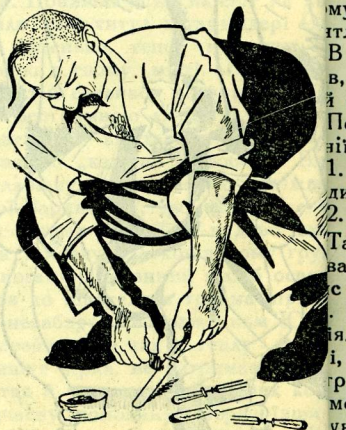
У квітні 1919 року Юзя вже жила в Константинополі, хоч цього разу в неї знов таки було мало документів, та це не було такої сили чамайдани. Вадбольський взявся врятувати її діаманти, валюту та чамайдани. Дар-мно шукала його Юзя в Одеському порті, дар-мно чекала вона на нього на борді паролава, куди її посадовив знайомий французький полковник.

Можливо, щоб помститися за це, Юзя в Константинополі іменувала себе княгинею Вадбольською, уродженою баронесою фон-Мантейфель.

Хоч Вадбольський і зник з чамайданами, з валютою і з діамантами, та не зовсім зник, бо Юзя через три роки звідати, що він уже після кримської евакуації, не заїжджаючи до Константинополя, поїхав до знайомих французьких контр-розвідників у Париж,—отже,—зник Вадбольський, і натомість з'явився одеський ювелір.

Такий-же фертоватий, випещений і спритний, як колись бувало в Одесі—Іосип Олександрович Бродський швидко жив і в Константинополі. Він одкрив на великій вулиці Перу-руський ресторан з жінчою прислугою. Відкриття солідного ресторану зняло великий галас серед „аристократичних“ російськ кї еміграції. Серед тих, що одержали приймний їм, чималий заробіток була й княгиня Юзефа Станіславівна. Швидко вона набула собі лесну славу серед колонії чужинців і, навіть, поважні турки вважали її за одну з найвідзначніших руськ „хорошолар“ *).

Це був все таки найтемніший час ділового життя дочка капітана Мухобоя. Тяжким розчаруванням була її зустріч з Іосипом Олександровичем. Вона сподівалася, що він запропонує їй деське місце в своєму житті. Але він запропонував їй константинопільське місце в своєму ресторані „Правда“, він їй вказував і давав їй змогу підносити найцікавішим гостям. Але в цьому був його власний інтерес. Слід сказати, що, як діло жінка, Юзя скинула з рахунку і цей епізод минулого. А іншим та довгим розчаруванням були ці саме цікаві гості. Більшість з них не потребувала авансів княгиніних, вони самі авансували не лише компліменти, але й недовзначні люб'язності. Однак, все це не створювало перспектив. На дрібнички ж Юзя йшла лише тоді, коли їй за всяку ціну треба було добути солідної суми.

РОЗДІЛ 2

МІСТЕР ПЕНТЕФРІ ТА КРАСУНЯ ЮЗЕФА

1. Молоді роки джентльмена.

Містер Ерчер Девід Дрюрі був гарного роду По-англійському—в перекладі зі старо-французького—це визначає, що його батько нічого корисного не робив, не робив нічого корисного дід та й прадід теж.

Кажуть з ніщо—ніщо не може вийти. Та не завжди це так буває. Прадіди містера Дрюрі, віддані своєму високому соціаль-

ному становищу, за мету свого життя ставили байдкування. Містер Дрюрі-п'явнук був

*) Турецька множина від слова „хорошо“. Так турки пзвали руських емігранток лагідної вдачі.

уже дійова людина. Прадіди жили чужою працею, працю—почасти своєю власною. Але ця праця не виводила його з його класу. Праця його була працею джентльменською. Скажімо ростою й одразу: містер Дрюрі був одним з найактивніших видавничих агентів „Секрет Інтеледженс Сервіс“—англійської розвідки: економічної, політичної, воєнної, дипломатичної, і, взагалі, всякої.

Містер Дрюрі був професійний шпигун та провокатор, чим пишався. Він служив інтересам Британської Імперії і, зокрема, старовинній кампанії ливарних заводів „Дрюрі, Дрюрі та Уількокс“. Служив свідомо, віддано та за відповідну винагороду. Пайщиківі фірми „Дрюрі, Дрюрі та Уількокс“ ця винагорода, хоч і вельми солідна, була лише деталем, досить приємним, але не дуже важливим. Його приваблював, крім самої роботи, спортивний бік справи. А Ерчер Дрюрі своїм вихованням, манерами і звичками—був спортсмен.

Познайомившись з цим спокійним англійським джентльменом, ніхто не сказав би, що цей, на вид флегматичний чоловічок інколи може поставити на карту партійної гри не своє—боронь боже,—всім ні, але чуже життя.

До цієї гри містер Дрюрі був готовий завжди. В аристократичному Ітоні він вивчав усе, крім наук (науки—справа вторинна, бо ж науки викладаються не в одному Ітоні), основи джентльменського світогляду.

1. Людинолюбність ділиться на Ріглітців та неанглійців.

2. Неанглійці діляться на тих, що кольорових.

3. Білі неанглійці повинні бути під впливом англійського впливу, не перешкоджаючи процвітанню Британської Імперії.

4. Кольорові—повинні слугувати процвітанню Британської Імперії, а тому, що більше кольорових є в Британській Імперії, краще.

5. Англійці діляться на тих, що управляють, та на тих, що мунувають. Перші—джентльмени, другі—народ. Разом це діє. Ті, що ними керують, повинні пишатися тим, що належать до Британської нації, до цієї, де правлять джентльмени.

6. Джентльмен має обов'язки перед суспільством, державою перед самим собою.

7. Державні обов'язки джентльмена полягають у тому, щоб світло сприяти пануванню джентльменів над англійцями не-джентльменами, над неанглійцями, загалом, та над кольоровими, зокрема.

8. Громадські обов'язки джентльменів полягають у тому, щоб додержувати громадського поводження. Джентльмен може бити все, що тільки йому забажається, але так, щоб це було пристойно.

9. Обов'язки джентльмена перед самим собою полягають у тому, щоб мати за себе високу думку, як за англійського джентльмена.

В Оксфорді цей кодекс було доповнено. Там містер Дрюрі додав, що крім цих правил, джентльмен зобов'язаний керуватися й деякими іншими.

Посамперед, він повинен знати, почувати та проводити лінії свого поводження деякі ознаки різності між людьми: 1. Люди, що кожного ранку купаються в холодній воді, тобто, що цього не роблять.

2. Люди, що мають Роль-Ройс і не мають Роль-Ройса.

Так дитинство, хлоп'яцтво і молодість містера Дрюрі піддали його до джентльменської роботи в „Секрет Інтеледженс Сервіс“. За спеціальну підготовку ми не будемо говорити. Це—надто нудна тема. Скажімо лише, що містер Дрюрі діяв на школі і тому перестав працювати в своїй фірмі, а почав торгувати в східних портах. У 1924 році він заступив у Константинополі представництво голландської фірми „Лімітед Компані Гігієна та Санітарія“. Правда, трохи нудно. Але хіба коли сказав, що джентльмен мусить бути нудним? Саме навпаки. Містер Дрюрі зовсім не був нудним.

Додамо ще, що він тимчасово був демократично настроєний, це зовсім не значить, що він одступив від джентльменського

погляду на службовців, робітників і т. ін. Нічого подібного, але його родина ще не дістала дворянського титулу. Ось тому ж містер Дрюрі при нагоді давав зрозуміти, що йому байдуже титули. Ми побачимо, що саме тут, однак, і була Ахилесова п'ята цього поважного опецькуватого англо-голландського комерсанта міста Константинополя.

2. Джентльмен і княгиня

Ресторан одеського екс-ювеліра має цілком ювелірну назву: „ЕМРОД“, що на французькій мові значить „смарагд“, очевидно, в пам'ять про одеське минуле. Простора зала, затишні куточки, вишукана сервіровка, квіти...

Руська горілка англійське віски, французьке вино, італійський вермут, німецький райнвайн і турецька вода. Таке ж саме меню і взагалі весь стиль. В цьому ж таки стилі і головне: руські емігрантки і чужинці-споживачі.

В чорних вбраннях вище колін, відповідно декольтованих, з голими руками, кельнерші носять маленькі кружевні фартушки. Вони не служать, а частують, не говорять, а ласково й весело щебечуть. Наче б зовсім не кельнерші, а дами-господині на добродійній роботі весело удають з себе служниць.

Тон зникає пізно ввечері, коли компанія, засидівши пізно, перестав грати в цій умовній грі й ресторан з дамами перетворюється в установу з жіночою прислугою.

Хазяїн в цей час завжди на сторожі. Він пильно стежить за тими, кому можна й варт „все дозволити“ і за тими, кого треба спинити, а може й забрати.

Містер Дрюрі нічого собі не „дозволяє“, але Йосип Олександрович звиклим оком зразу ж визначив, що це солідний і бажаний відвідувач, його слід прив'язати міцніше.

Коли містер Дрюрі був удруге, хазяїн покликав до себе Юзю і сказав їй:

— За 17-м номером сидить

опецькуватий англієць. Візьмись за нього...

І Юзя взялась.

Здавалося, що власне в спільного між торгівлею діамантами, та торгівлею жіночим тілом, аж ось виявилось, що спільне в. Для солідного покупця Йосип Олександрович пустив Юзю, як колись бувало діставав з залізної шафи бездоганний діамант.

Юзя підійшла до столика і спитала, чи замовив уже собі що небудь гість. Ні, ще нічого не замовляв. Вона поспішила в хід звичайну гру ласкавого частування. Не взяло. Містер Дрюрі вислухав її з кам'яним виразом на обличчі і замовив зовсім не те, що вона йому пропонувала, а баранячу котлетку з півпаяшкою Кара-Гісарської води. Другого разу Юзя змінила тактику. Вона взяла тон спокійної гідності, навіть трохи зарозумілої: підійшла до містера Дрюрі зовсім без посмішки, мовчазно вклонилась, мовчазно очікувала, поки він замовив, мовчазно принесла зачовлене і лише, коли він залишив їй ліру на чай, вперше розкрила уста, щоб сказати:

— Я буду вам дуже вдячна, коли ви цього не робитимете.

Містер Дрюрі почервонів і, підвівшись, з пошаною вклонився і зирнув на красиву постать і гарне обличчя кельнерші.

Теж повторилося і другого дня, з тою, однак, одміною, що містер Дрюрі вже не поклав на тарілку чайових.

Він прийшов обідати й другого дня. Але Юзя не підійшла до його столу. Підійшла інша кельнерша. Він запитливо подивився на неї.

Ця відповідала на німе запитання:

— Що вам подати?

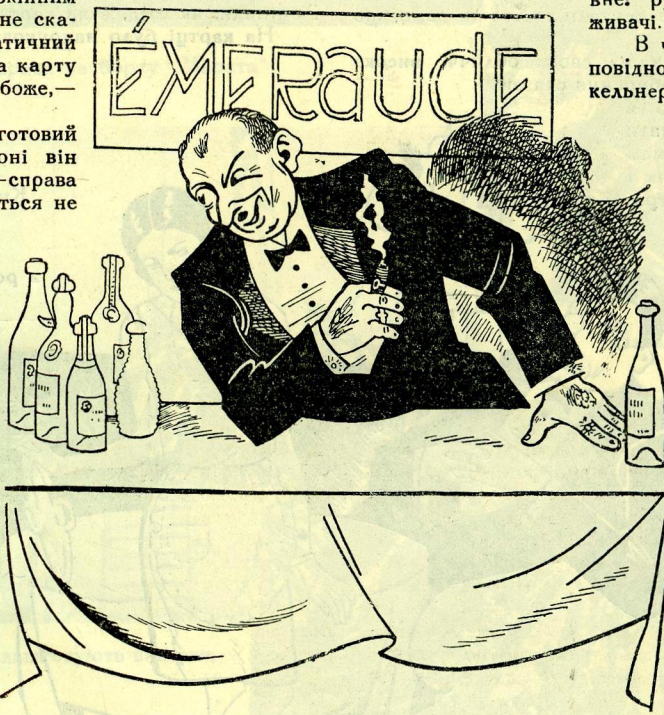
У нас сьогодні руські млинці, ви знаєте такі тоненькі м'які млинці з тіста. З ними дуже смачно їсти руський кав'яр. Ми одержали зовсім свіжий.

Містер Дрюрі перервав її:

— Я й сам знаю!..

І похмуро замовив баранячі котлетки.

Жуючи баранину, він позирнув у куток, де Юзя прислужу-

увала двом італійським морякам, що весело з нею говорили і цілком відверто виявляли свої наміри.

За хвилину Юзя відійшла од італійців і з суворим, ледве-ледве скорботним обличчям пройшла повз містера Дрюрі, проходячи вклонилась йому ледве помітним нахилом білявої голівки своєї.

Містер Дрюрі довше звичайного затримався за столиком. Він допив воду, але все ще не йшов.

До нього підійшов, уміло сковзаючи між столиками, сам господар.

... Que désirez-vous, monsieur? (Може ви чогось бажаєте?).

Містер Дрюрі трохи здивовано поглянув на Йосипа Олександровича.

— Ні дякую, я вже пообідав.

І тоді, нерішучо сказав:

— Ви, здається, власник цього ресторану?

— Так, до ваших послуг.

— Я хотів би... Взяти... Мене спитали... Хто та дама, що мені завжди прислуговує?

Йосип Олександрович, удавши на своїм обличчі високе благородство з легким відтінком обурення сказав:

Ви, очевидно, не знаєте, що я утримую цей ресторан лише щоб дати можливість заробити кільком дамам найкращих російських родин, що, як і я, потерпіли від більшовицьких страхіть. Ви зрозумієте тому, що без дозволу цієї дами я не можу вам назвати її прізвище.

Якщо ви хочете знаги, як її покликатиме, я скажу її ім'я: її звуть мадам Жозефін.

— Ви мене не зрозуміли. Я лише це й хотів знати. Дуже вам вдячний.

Містер Дрюрі пішов з сердитим обличчям. Джентльмена навчили пристойності. Це не годиться. Він ремствував на ресторатора і навіть на самого себе.

А Йосип Олександрович, вернувшись знов до буфета, сказав мадам Жозефін:

— Ну, й молодчага, ти, Юзька. Адже, дійсно, клінував. Дивно-но, щоб це було для діла. А то, знаєш, я шепну Ферід-бею.

Ферід-бей, поліційний наглядач, жаклиним був для дам з найкращих російських родин. Не раз уже він вимагав, щоб вони пішли на медичний огляд. І лише Йосипу Олександровичу щастило улагоджувати справу, способом, лише йому одному відомим.

(Продовження буде)

Минув день, і містер Дрюрі не прийшов на обід до „Броду“. Але на другий день він з'явився на двадцять хвилин ніше, ніж звичайно, ще й восьмої не було.

Юзя підійшла до його стола й, привітавшись, сказала: — Ви хотіли довідатися, хто я така? Чому ви не спитали мене?

Містер Дрюрі трохи збентежено глянув на неї і відповів задалегідь вигаданим для себе самого поясненням:

— Ви до мене не підійшли, а я вже зник... Гм, гм... звичайно.

— Щоб я вам служила?

— Тоб-то... Коли хочете... Я хотів знати, як вас просити.

— Тепер ви знаєте. Але щоб ви не думали, що я маю яку причину затаювати своє прізвище від джентльменів, я вам повідомлю його до відома.

І вона поклала на столик вузьку візитну картку.

Містер Дрюрі з приємною свідомістю, що його зрозуміли і оцінили, як слід, взяв картку, люб'язно вклонившись.

На картці було надруковано під княжою короною:

Княгиня Юзефа Станиславівна

ВАДБОЛЬСЬКА

з роду баронеса фон-Мантейфель

Містер Дрюрі прочитав, підвів брови й з пошаною нахилив голову.

Містер Дрюрі уже не просто закусав кавлений, містер Дрюрі був схвилюваний.

Але, йдучи з ресторану, він зайшов до книгарні, де купив Готський альманах. Там він знайшов обидва звичаї.

Вадбольські — це старинна князька династія, колишні володарі князів Рюриковичів Мантейфель — теж старинний німецький баронський рід.

Сталеливарний джентльмен відчув, що демократизм слабне.

натомість іде прагнення княжих губ і баронських плечей руської аристократки.

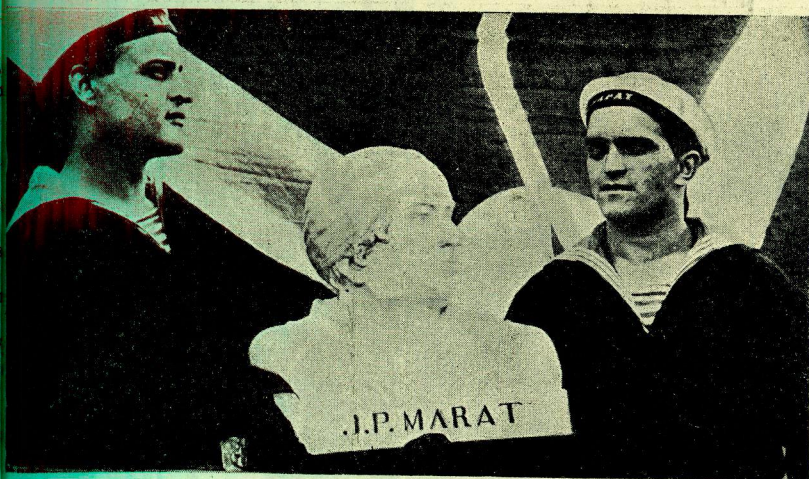
ДО ПОСТІЙНИХ ЧИТАЧІВ „ВСЕСВІТУ“

У найближчих числах журналу буде повідомлено про термін розигрів лотереї „Всесвіту“.

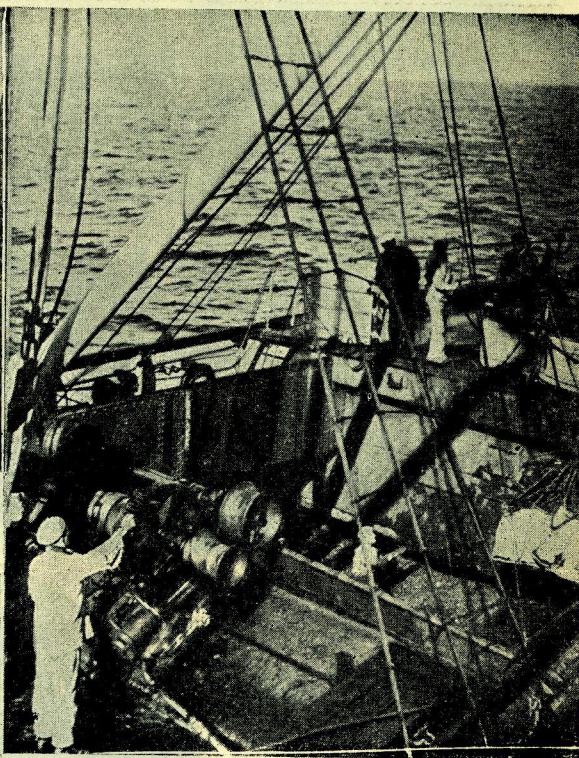
Редакція

ВЕЛИКИЙ ПОХІД „МАРАТА“

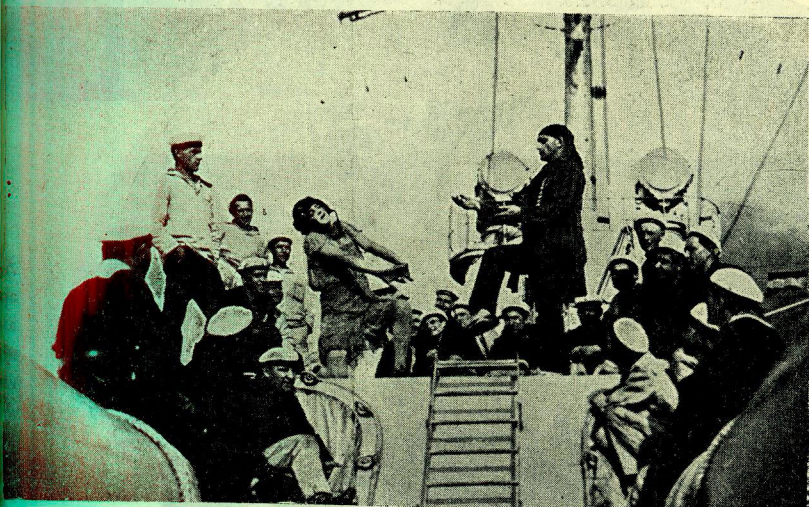
„Рус-фото“

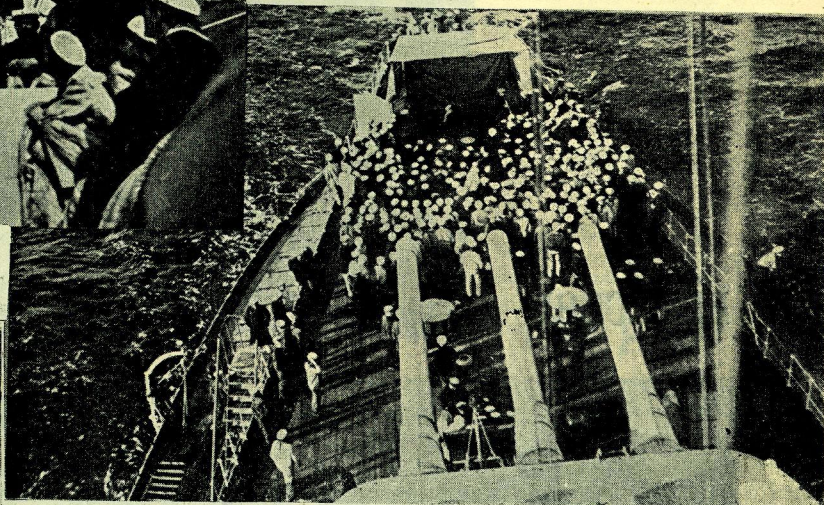
Погруддя Марата на борту „Марата“

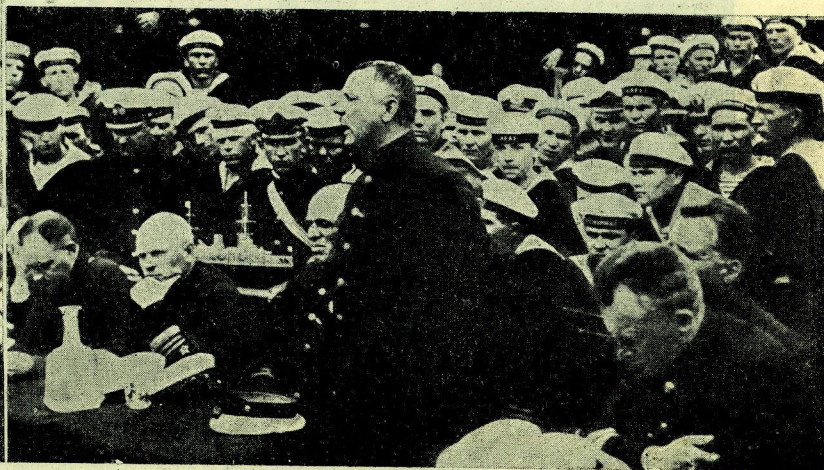
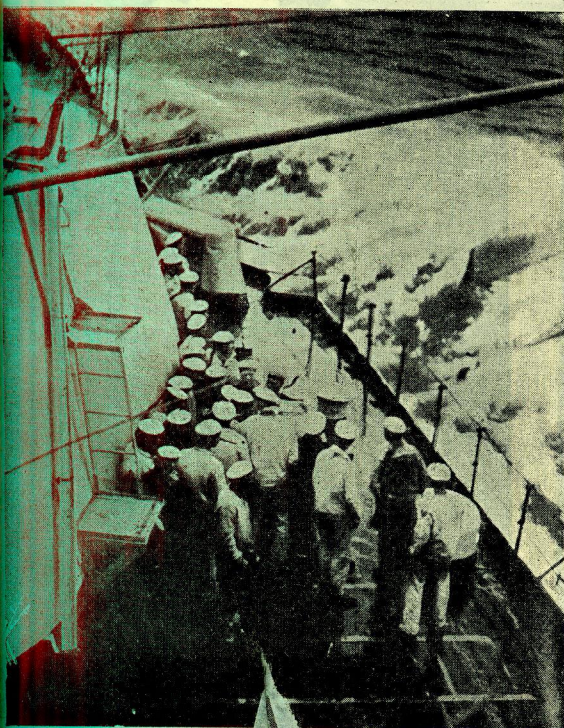
Навантажують вугілля в Швеції

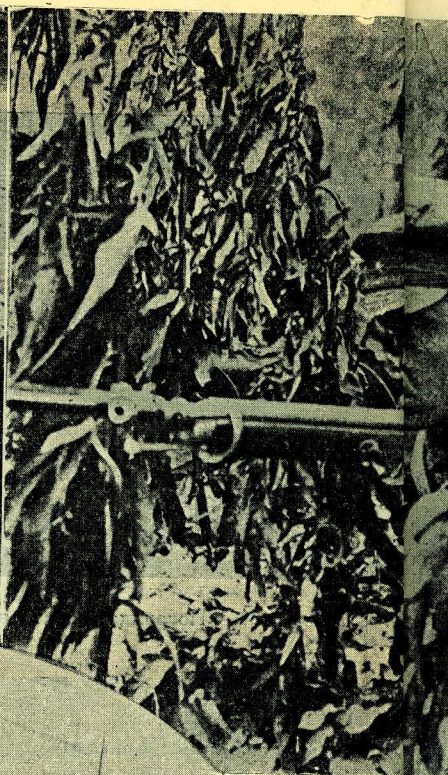
Іноді матроси розважаються: влаштовують вистави,

— а іноді й танки під свою музику

На люку „Марат“ Тов. Ворошилов вітає червонофлотців з приводу закінчення великого походу Балтфлоти.

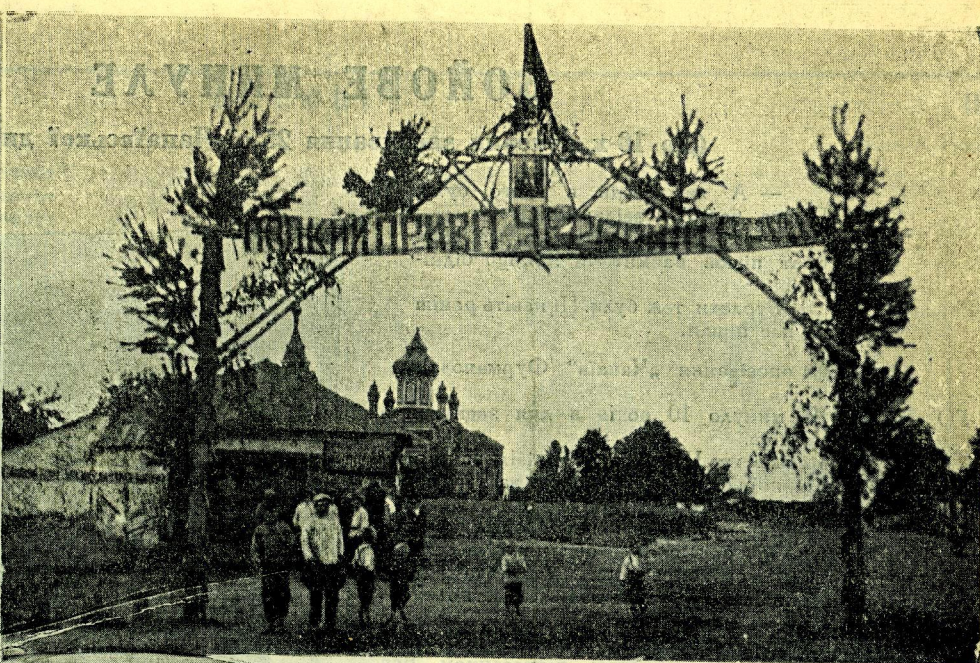
Напувають коні

КИЇВСЬКІ

ВЕРЕСЕНЬ

Село зустрічає

МАНЕВРИ

1928 РОКУ

БОЙОВЕ МИНУЛЕ

(До 10-х роковин заснування 25-ої Чапаївської дивізії)

— А які люди в нього були, Гриша, бойці? І звідки вони?

— Та місцеві—кому ж іти? Наш брат пішов наймит та той, що бідніший...

Бурлаки теж були. Ці навіть раніш за нас пішли.

(З оповідання „Чапаїв“ Фурманова).

5-ГО ВЕРЕСНЯ минуло 10 років з дня заснування дивізії ім. Чапаєва.

Не один раз славетна Чапаївська дивізія вписувала в історію революційної боротьби свої бойові заслуги перед радянською країною.

Ці 10 років—роки боротьби під проводом комуністичної партії за владу рад, владу робітників та селян.

В цій боротьбі Червонопрапорна Чапаївська дивізія відзначалася, як один з найкращих загонів славетної Червоної армії.

Останні дні в таборі Чапаївської дивізії проходять з особливим настроєм, з особливим піднесенням. Вся дивізія готується до великого свята. Вечоріє. В таборі починають співати улюблені пісні „чапаєвські“ на честь дивізії.

Особливо одна пісня, що її було складено колишнім командиром сотні тов. Сунізовим; в цій пісні згадується бойове минуле дивізії і загибель героя-основоположника цієї дивізії тов. Чапаєва. З особливою любов'ю співають її червоноармійці Чапаївської дивізії.

Згадується його смерть:

...Чимало лягло їх в Уральських степах.

Поліг і Чапаїв—не здався ворогам:

У хвилях Уралу життя він поклав...

Низку привітань одержала Червонопрапорна Чапаївська дивізія з приводу своїх роковин. Вітали дивізію і Центральний Комуністичний Комітет Партії, і Всеукраїнський Центральний Комітет.

Починаючи з березня 1918 року, в районі нині Миколаївського, колишнього Пугачівського, Ново-Узинського і Бузулукського повіту в Самарській губернії почали формуватися революційно-партизанські загони для боротьби з біло-козачим рухом на Уралі.

З охотою йшли до цих загонів пролетаріат і бідняцькі шари селянства. Зрозуміла їм була основна мета організації цього загону—боротьба з біло-козацтвом. Оперативним і економічним

центром повстанського руху було м. Пугачівське, що мало матеріальну базу, запаси зброї, знарядження, а також міцну більшовицьку організацію.

Так, до першого травня Червона гвардія в Пугачівському повіті мала вже 3.900 багнетів.

Загони утворювалися стихійно. Основним кістяком були добровільці з робітників і бідняцького селянства. Це була найкраща, стійка і свідомою частина трудящих.

фото „Ратая“

Цього прапора подарував дивізії ЦВК СРСР

Г. І. Петровський вітає чапаївців у день урочистого святкування 10-х роковин

фото „Ратая“

Організатором цих загонів був герой Приуральського краю Василь Іванович Чапаїв, що вийшов з народу, людина незвичайно енергійна і без сумніву з великими військовими здібностями.

На загальних зборах повстанців у с. Богородському під Самарою 28-го вересня 1918 року було утворено дивізію і найменовано 1-шою Самарською дивізією.

Після перейменування, 8-го жовтня, частини 1-шої Самарської дивізії беруть у Колчака м. Самару і супротивник відходить по залізниці на схід.

До цього часу знову набував першорядного значіння Уральський фронт і дивізію перекидають під місто Бузулук.

фото Ф. Рижкова

Під час заняття м. Уральська 1-шою Самарською дивізією начдива Басканова було поранено і дивізією почав командувати командир 1-ої бригади тов. Чапаїв.

Зароспорядженням командування фронту 1-шу Самарську дивізію перекидають на Колчаківський фронт, вона успішно б'ється з колчаківським військом і бере міста Богуруслав, Белебей і 10-го червня 1919 року після кривавих боїв займає місто Уфу, відкинувши супротивника далеко на схід до м. Челябінського, весь час Самарська дивізія успішно проводить свої військові операції.

Не зв'язавши на втому від впертих численних боїв, відсутність транспорту, перебої в постачанні вогнеприпасів і страшну епідемію тифа, (вибуло з дивізії біля 75% всього складу), — Самарська дивізія, що її було перейменовано в 25 стрілецьку, послідовно відкидає білих по річці р. Урал, займає м. Абищенське і доходить до ст. Сахарна.

5-го вересня 1919 р. сумна дата: козаки зайшли в тил дивізії, зробили наскок на м. Абищенське, де знаходився штаб і після жорстокого нерівного бою, що тривав 6 годин, козаки зайняли Абищенське. Під час бою був поранений і, не бажаючи здатися, загинув у бурхливих водах Урала організатор і перший начдив. 25-ої стрілецької дивізії Василь

фото Ф. Рижкова

Бойові товариші й найближчі помічники тов. Чапаєва. Посередині тов. Чапаїв, бувш. командир, що його ім'ям названо тепер дивізію

Іванович Чапаїв. Після цієї катастрофи в командування дивізії вступив тов. Кутяков і дивізія знову поновляє наступ проти козаків, продовжує свої успішні військові операції і займає одно за одним низку міст з багатими трофеями. І таким чином ліквідує Уральський фронт.

За взяття міст Самари, Бузулука, Богуруслава, Белебея, Уфи та Уральського та за ліквідацію Уральського фронту ці полки було нагороджено червоними прапорами.

Після закінчення військових операцій, дивізію було виведено в армійський резерв для укомплектування й відпочинку.

27 листопада дивізії доручено організувати охорону на території теперішніх Житомирської й Бердичівської округ і ліквідувати бандитизм. І це завдання дивізія успішно виконала.

Далі дивізія становиться одною з частин 2-ої трудової армії і бере участь в побудованні Александров-Галь-Ембенської залізниці.

Далі з початку 23-го року дивізію було реорганізовано в територіальну. В період між зборами весь командно-політичний склад кадру дивізії працює серед гущавини селянства.

В день 10-тиріччя Червоної армії 25-ту Чапівську дивізію було нагороджено орденом Червоного Прапора. Ось все з минулого цієї славної Червонопрапорної дивізії.

В майбутньому ця дивізія, як заявили на своїх зборах з приводу 10-річчя дивізії червоноармійці, зможе нищити ворогів революції, як і раніше.

II Нізар

Г. І. Петровський серед старих чапаївців

Командир Н. полка
т. Таубе

Пом. ком. Н полка
т. Волков

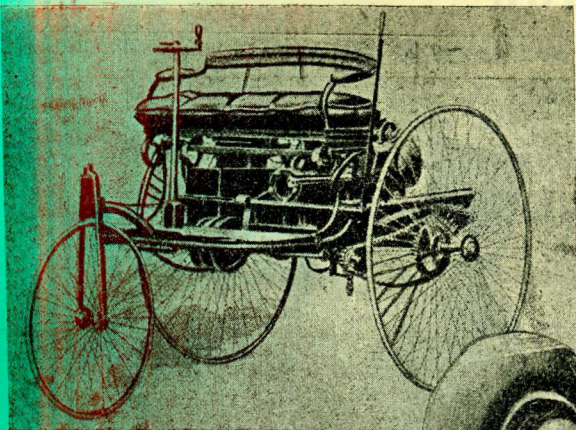
Комісар Н арт. полка
т. Ігумнов

Ком. Н арт. полка
т. Семенов

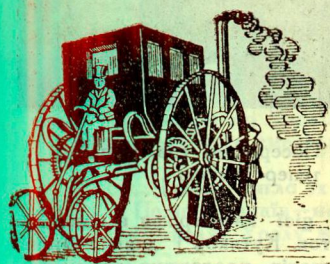
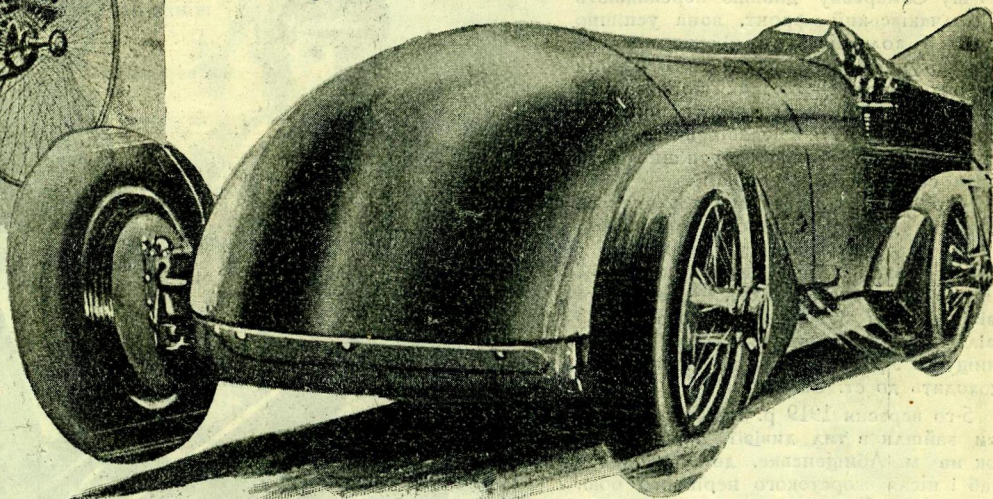
Комісар Н полка
т. Власов

Ком.-комісар дивізії
т. Замілацький

Ковінґер перемістив

Батько автомобіля—трюхко-
лесний велосипед з мотором Бенца.
Праворуч — сучасний могутній
автомобіль для перегонів

Паровий омнібус Гурнея

У ТРАВНІ 1886 року у га-
зеті „Нове Бадіне Ланд-
цайтунг“ було надруковано
статтю, що починалася так:
„Прихильників велоси-
педного спорту дуже заціка-
вить винахід фірми Бенц і
К^о, що являє собою велике
досягнення в цій галузі. Ця
фірма вже набула репутацію своїм виробництвом газових руха-
чів і нині буде трюхколесний велосипед з рухачем подібної
конструкції. Його встановлено між задніми колесами над віссю
і, не зважаючи на великий розмір, він має потужність коло
одної кінської сили“.

Це був перший відгук преси на винахід, що йому суди-
лося блискуче майбутнє. Але, завжди буває, що перші кроки—

вих машин. Запровадження бензинового рухача розв'язало карди-
нальну проблему, а за нею потягнулися цілою низкою винаходи
й удосконалення, як от дуті гумові шини, коробка швидкостей,
керування передніми колесами (перші моделі мали лише одно
переднє колесо), то-що.

З придбанням патенту Бенца Франція відкрила еру авто-
мобілебудівництва. Першенство належало їй до 1906 року,
коли на перше місце вийшли Сполучені Штати. Молода імпе-
ріалістична держава, що в 1902 році випустила 314 машин,
за п'ять років далеко перегнала „республіку рант'є“.

Наприкінці минулого сторіччя Штати були ще мало зв'я-
зані з господарським життям „бабусі Європи“ і йшли в авто-
виробництві своїм шляхом. Початок положив Генрі Форд, що
його перша машина з'явилася у 1892 році й була прабатьком
сучасного „Форда“ — авто для кожного. Саме такий
цілевій тенденції слід приписати нечуване поширення автомо-
біля в Сполучених Штатах: коли французи, а за ними
європейці, взагалі, бачили в авті лише спортивне зна-
ряддя, американці з самого початку вважали його за деш-
вий і зручний засіб сполучення для господарських потреб.

У 1894 році редакція поширеної газети „Пті Журналь“

влашту-
вала пер-
ші автомо-
більні пе-
регони
між Пао-
жем і Ру-
аном. Ма-
шини по-
казали
хуткість
18 кіло-

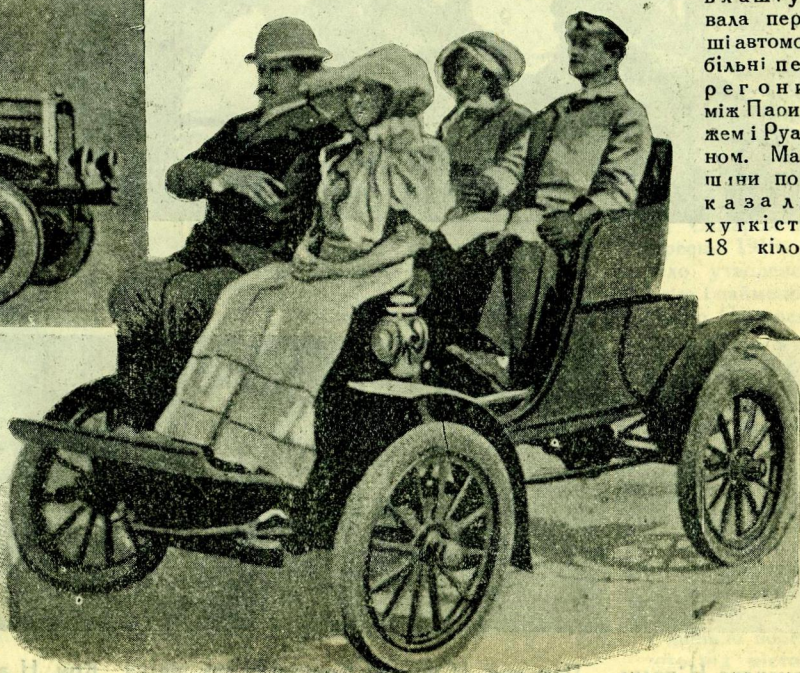

Перший автобус радянського виробництва

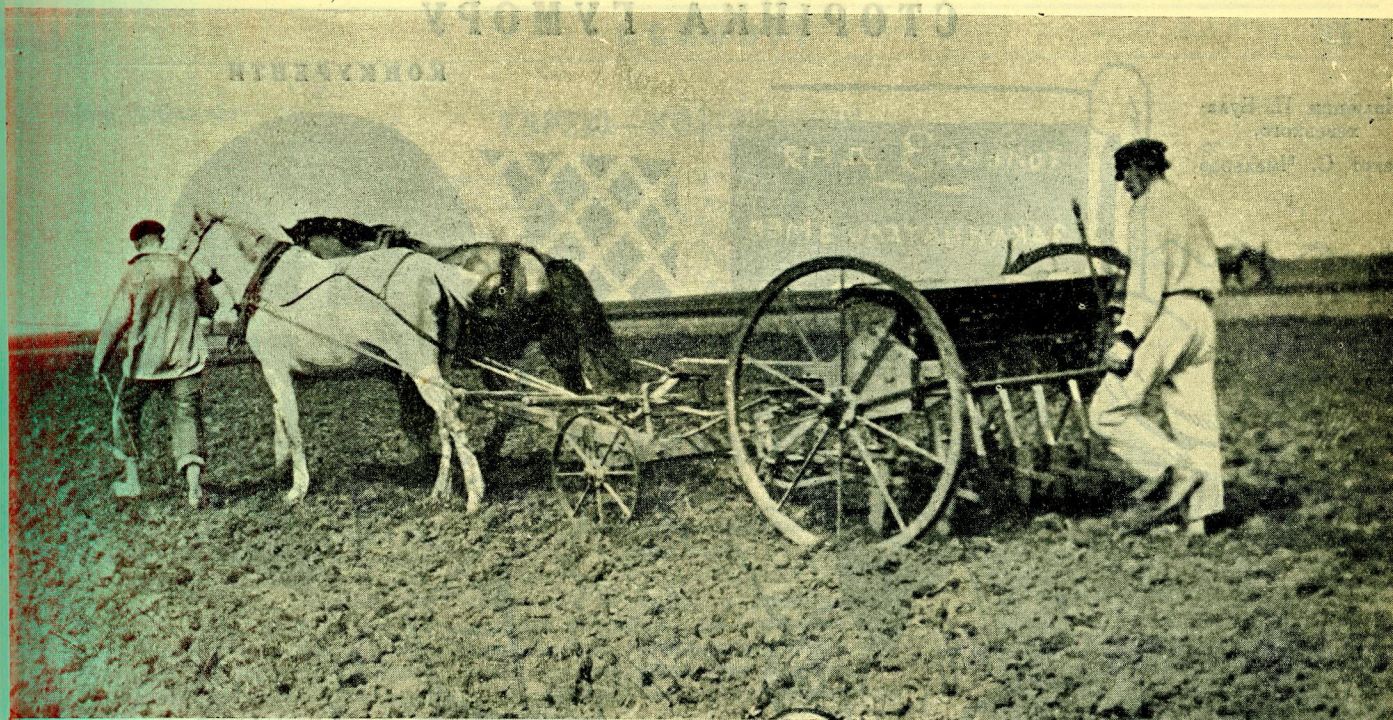
найважчі. Століття тому англійці глумилися з паро-
вого омнібуса Гурчєя, а за шістьдесят років німці
рєготали з „смерлючого ящика“ Бенца.

Та лише 1888 рік, коли патент Бенца придбала
французька фірма Панлі-Лєвасар, можна вважати
за дійсний термін народження авта сучасного типу.
Стальний кінь святкує своє 40-ліття.

В чому ж полягав Бенців винахід (і майже одно-
часно другого винахідника Даймлера), що завдяки
йому саморушійний повіз зробив такі незвичайні успіхи.
Головне, у пристосуванні для цієї мети
легкого рухача внутрішнього горіння
замість вживаних раніш важких і незручних паро-

Автомобіль кінця минулого віку

Осінній засів на Україні. Село Мельниково, Валківського району, на Харківщині

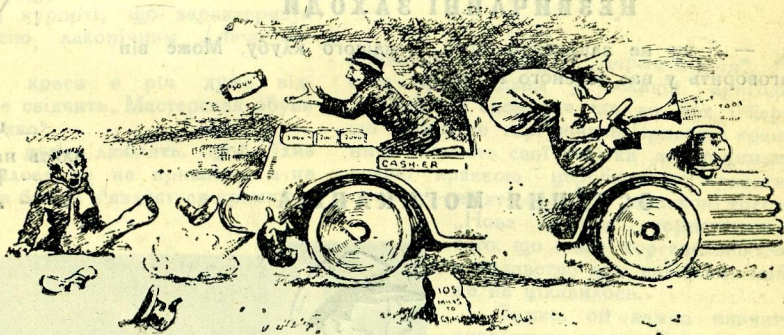
метрів на годину, себ-то пересувалися повільно, як с,часний трамвай. Але рік-у-рік цифра шуктості зростає й на грані двох сторіч перевищила 60 кілометрів.

За три роки вона стрибнула до 100 кілометрів. Тоді ж у Франції було заборонено авто-перегони, бо гонитва за рекордами спричинялася до зросту числа нещасних випадків.

У 1904 році Лондон перший розпочав автобусне сполучення. Цікаво, що на такий „революційний“ крок зважилося місто, де на початку XIX сторіччя шуктість руху автовохів було обмежено 6 кілометрами на годину, — скасовано цей дикий закон лише 1896 року.

Ще на початку цього сторіччя кількість автомобілів нараховувалася тисячами, перед імперіалістичною війною їх число зросло майже до двох мільонів, а тепер досягло 30 мільонів. Особливо зросла кількість ваговозів — перед війною вони складали 5% всього автопарку, нині—15%. Досвід воєн останнього десятиріччя остаточно довів, що автомобіль являє собою важливу складову частину технічного устаткування сучасної армії, а інколи буває запорукою перемоги (коли потрібно швидко перекинути велику кількість бойових припасів, або перевезти військові частини на кілька переходів). Вже на початку другої чверти свого життя авто було цілком надійною машиною, що дозволяла подорож на кілька тисяч кілометрів. Нормальна шуктість вже залишила за собою першу сотню кілометрів, але рекордоманія — як наслідок жадоби реклами — вимагала незвичайних досягнень.

1912 рік приніс рекорд у 300 кілометрів на авто в 300 сил, а миналого року Сігрев на 1000-сильній машині досяг 327 кілометрів. Але нещодавно Кемпбель на 875-сильному авті „Го-

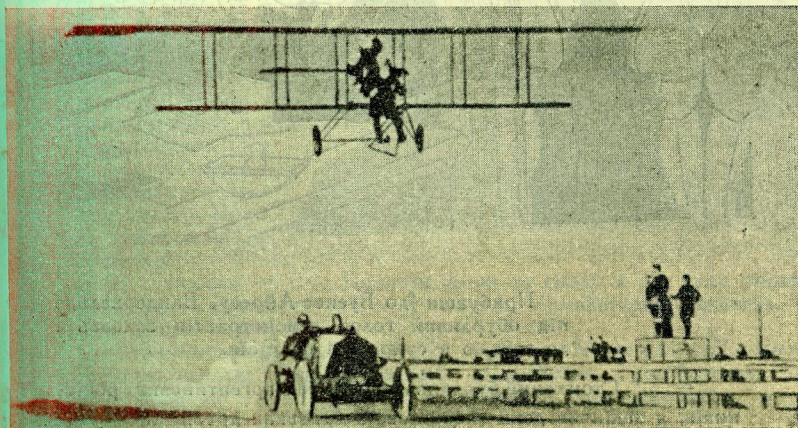
Один з перших шаржів на автомобільні катастрофи: щоб без перешкод їхати автомобілем, треба брати з собою касира

луба птиця“ побив нового рекорда у 333 кілометри. Ясно, що такі шуктості не мають жодного практичного значіння (це середнє вирахований результат; насправді ж спроба відбувається на двох-трьох кілометрах; більшої дистанції при таких шуктостях не витримує ніяка шина)—це лише засоби привернути увагу публіки до тої або іншої фірми.

В царській Росії перші автомашини з'явилися 25 років тому; певна річ, їх було довезено з закордону. Лише 1909 р. розпочато було перші, боязкі спроби виробляти автомобілі в середині країни. Підчас імперіалістичної війни становище не покращало, й радянській владі з перших же кроків свого існування довелося щільно підійти до питання про організацію автобудівництва в СРСР. Треба визнати, що наші досягнення в цій галузі недостатні. Що правда, ми виробляємо вантажовози, автобуси, заходилися коло будівництва легкових машин, маємо деякі цілі авіації, але в наслідок того, що машини будуються на старих, малопристосованих заводах, не можна як слід розгорнути виробництво і знизити ціну. Проте, автомобіль країні дуже потрібний і тому організація авто-завода з поточним методом виробництва і випуском не менш 10.000 машин є пекучим питанням сьогоднішнього дня.

Організація всесоюзного товариства АВТОДОР, безумовно, стане у пригоді автомобілізації СРСР, бо приверне увагу найширших мас населення Радянського Союзу до цього важливого питання господарського життя й зміцнення обороноздатності країни.

Наші досягнення щодо оригінальності конструкцій і якості побудованих літаків дають упевненість у тому, що й автомобільну справу в СРСР буде незабаром поставлено на висоту.

Перегони автомобіля з аеропланом (початок XX-го віку)

СТОРІНКА ГУМОРУ

Малюнки П. Була-
ховського,
текст С. Чмельова

КОНКУРЕНТИ

НЕЗВИЧАЙНІ ЗАХОДИ

— А чи не запросити його до нашого клубу. Може він заговорить у нас зеленого вмія.

— Чуешь, Панько, ти ж не кидай квартиру; миттю захо-
плять нашу житлоплощу.
— Та хто на неї зазіхатиме?
— А студенти ж до ВУЗ'ів з'їхалися...

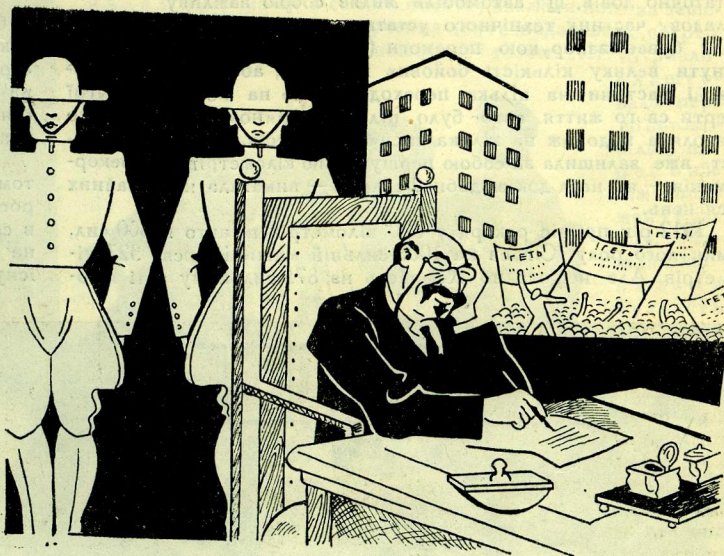
ОСТАННЯ МОГИКАНША

Під Києвом — маневри. „Червоні“ відходять, „сині“ наступають.

— Скажи, голубе, за кого ж це сині: чи за царя, чи за республіку?

ЛИСТ ДОДОМУ

Прибувши [до Буенос-Айресу, Вандервельде під обурливий голос демонстрантів заховався до готелю в супроводі поліцаїв.

— ... „Стомлений бурхливою зустріччю аргентинських робіт-
ників, я закінчив день—серед своїх близьких друзів“...

Лібер Рабінович

ЕВРЕЮ—КОЛОНІСТОВІ

Вагання і сумніви з серця—геть!
Очей не обертайте в чорне вчора...
Хвилюється кругом пшеничне море
І кличе вас: ідіть у даль—вперед!..
Колосся гнеться наче очерет.
Де заростали тирсою простори
Гарцує вини тракторист бадьорий

І тракторами цілину дере.
Лунає спів... на поле колосисте
Уп'явся буровій немов бурун,
Торкнувшись степових, принишклих струн...
До співу того линь же, колоністе!..
Ти рівний став в сім'ї нових людей
З іменням славним: селянин—єврей.

м. Кривий Ріг

СКАЛКИ СТАРОГО ДЗЕРКАЛА

МЕТУШАТЬСЯ люди за своїми справами. Поквапцем сновигають по вулицях. Важко їм за повсякденними своїми турботами, сірими буднями облутаними, почути чіткий крок епохи, придивитися, як у тисячах дрібниць, мов у росянках відбиваючись, бореться нове життя зі старим. Не легко за деревами буднів побачити ліс міняючого життєвого укладу.

Взяти хоча б дрібницю—вивіски. Вони теж відсвітлюють життя. Колиш, за царських часів, вони галасували про інше життя. Тепер ми байдуже минаємо скалки розбитого дзеркала старого життя, сучасників молодечого городового, що важно стояв на перехресті. Городового не стало, та живуть його сучасники і ми їх не добачаємо. Лише дітям, що не бачили старого життя, вони кидаються в вічі, і діти тоді пристають до нас зі своїми дитячими запитаннями.

Вже не один рік паротяги, збудовані на радянських заводах, мчать довгі низки вагонів по радянській землі. Насамперед стали державними залізниці. Мало хто пам'ятає, що колишні залізниці були приватні. І коли б ми на одному з будинків столиці радянської України не побачили збереженої з царських часів вивіски

Бюро по надзору за снабженієм частныхъ желѣзныхъ дорогъ топливомъ

... то самі не згадали б за це.

Їх ще багато, тих непохованих мертвяків. На багатьох будинках в столиці і ще більше в провінції висять і досі вивіски „поставщиков двора Его Императорского...“, акційних товариств, торгових домів, як от:

„Торговый домъ Шведе и Ко“.

Радянська держава поширює й механізує шахти й заводи, будує нові підприємства, сотні тисяч робітників думають на виробничих нарадах, як би його поліпшити виробництво, а мертвяки й досі пропонують від імені старих хазяїв вугільних підприємств продукцію тих заводів. Поховайте цих небіжчиків! Самі ж просяться!..

Нинішні вивіски — найкраще дзеркало нашої байдужості й неписьменності. Деякі вивіски вражають, інтригують спантеличеного глядача. Так, наприклад, побачивши вивіску,—

Мужской портной он
же и мадам

що висить в одному з провінціальних містечок України, ви уявляєте собі дивовижного гермафродита, що через якесь непорозуміння став кравцем.

Є вивіски, що просто запаморочують вас.

Що б ви сказали про квітникарську крамницю „Сейчас прийду“, чи парикмахерську „Прошу зайти“, про майстерню, де працюють „Динік и медник“, або про чоботаря на курорті, що характеризує свою професію лаконічним „Лечу ботинки“?!!!..

Поняття краси в річ дуже відносна, — за це свідчить „Мастерская обуви Ф. Я. Лапаенко“.

Крамарі дуже люблять, щоб їхнє „діло“ скидалося не на приватне, а на державне. На базарі з'являється крамниця

Поняття краси та смаку в річ дуже умовна—за це свідчить майстерня Лапаєнка

„Село-Нитка“ „Шляпшаторі“ Спробуйте розібратися, що це не трести, не дежторги, а просто собі

Поховайте цих небіжчиків—самі ж „просяються“

приватні крамниці. „Держмімікрія“ *) стає приватникам у великій пригоді. Довірливий споживач іде до них і бере що дають, не торгуючись. Приватні крамниці малюють свої вивіски жовто-цинамовою краскою цербкоопа, приватні пивниці—жовто-зеленою краскою треста „Нова Баварія“, користаючи з того, що наше торговельне законодавство досі вивісками майже не цікавилось.

Важко, ой важко вивчити українську мову. Всі ті люди, що мають „своє діло“, не дуже то її знають. Дорожні речі вони називають „Шляхові речі“. В Київській пивниці не без гумору називається „Пиварня-Просвещение“. Українізований харківський житлокооп бундючно заявляє на своїй вивісці, що він не яке-небудь житлокоопення, а „Об'єднаний житлокооп № 534—Новий бит“. ВУФК'у вивішує на закритому тимчасово кіні об'яву: „На випадок ремонту театр зачинено“. Виходить, ремонт може ще буде, а може й ні, а запобіглива адміністрація кіно вже закрила. Що ж то буде тоді, коли справді треба буде перевести ремонт! Є „ідеологічно витримані“ вивіски як от:

Ідальня-столовая „Пролетарий“
И. М. Манукова

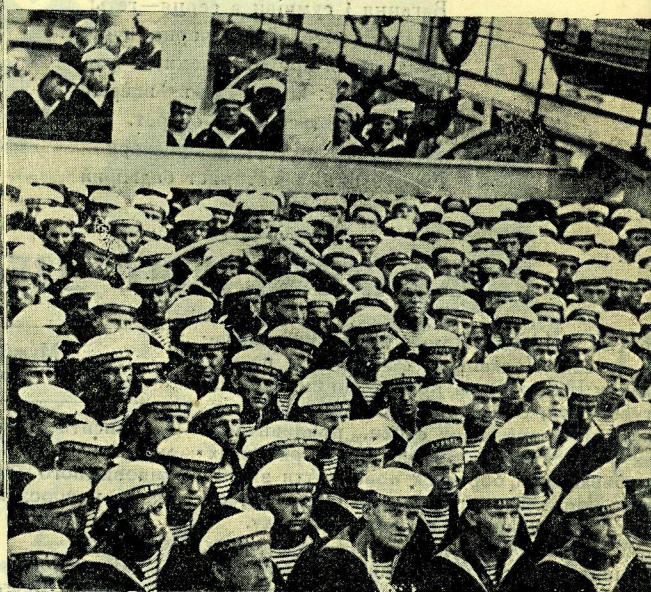
Цей робить ставку на класове почуття—ходіть, мовляв, їсти до мене, пролетарі,—ваша Ідальня.

Мабуть пора вже звернути увагу на мертвяків і фіглярів. Треба усунути мертвяків і заборожити деякі фіглі. Т. Родзевич.

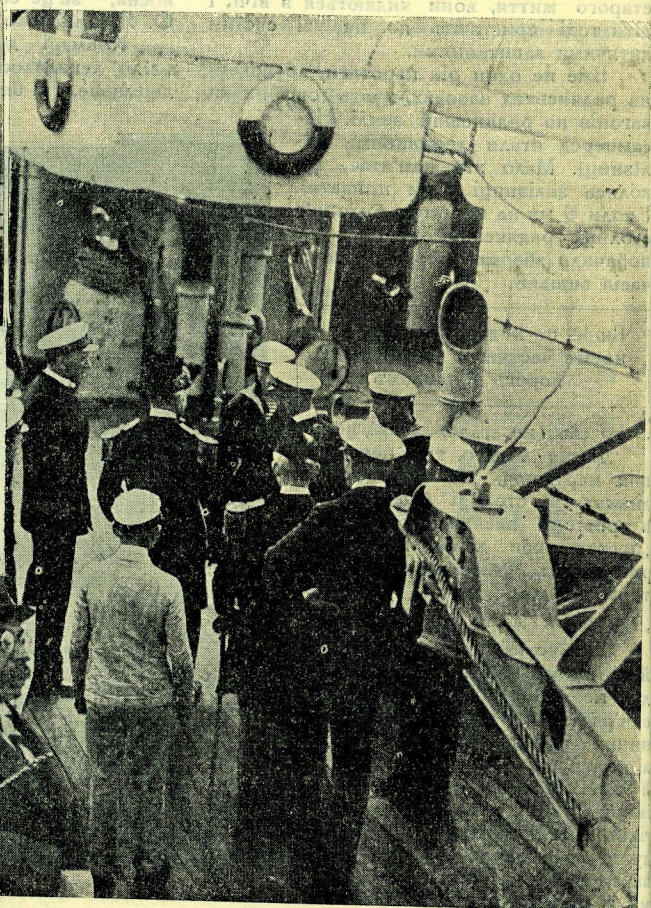
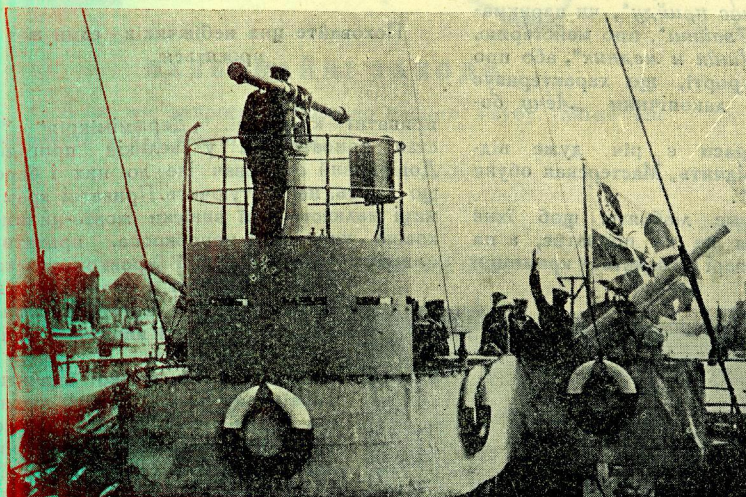
*) Мімікрія—здібність рослин та комах бути подібними своїм забарвленням і формою до землі чи дерев, де вони живуть.

В Копенгагені на „Аврору“ завітали данські моряки й молодь

Червонофлотці „Аврори“ слухають промову повпреда СРСР в Норвегії т. А. Коллонтай

Посередині — „Аврора“ підходить до Осло (столиця Норвегії), на фоті момент салюта — 21 постріл на хвилину; внизу, ліворуч — т. Кобецький (спереду) вітає „Аврору“ з приводу приходу її до Копенгагену; внизу, праворуч — данське командування на борту „Аврори“

Редактор Е. Касяненко

Окріт № 837/кв.

Видавництво „Вісти ВУЦВК“

Трест „Харків-Друк“. Друга Друкарня ім. т. Блакитного.

Зам. № 4267

ИСКУССТВЕННЫЕ ПАЛЬМЫ

ОТ 3-х РУБЛЕЙ

ВЫСЫЛАЮТСЯ НАЛОЖЕННЫМ ПЛАТЕЖОМ
Конторск. ул. (Краснооктябрь.), № 5, Рыбальченко

НОВАЯ КНИГА

САМОУЧИТЕЛЬ КРОЙКИ МУЖСКОГО ПЛАТЬЯ

С 73 РИСУНКАМИ И ЧЕРТЕЖАМИ

Цена 1 р. 80 к., с пересылкой 2 руб.

Москва, ул. Герцена, д. 22-42, книжный склад „Книговед“.

САД-РЕСТОРАН

„АРКАДИЯ“

ул. К. Либкнехта № 11.

**ЕЖЕДНЕВНО
ЗАВТРАКИ,
ОБЕДЫ
и УЖИНЫ.**

Во время обеда и ужина
играет струнный оркестр.

Ресторан открыт до
2-х ч. ночи.

Отделение при вокзальном буфете (6-я платф. в
специальном павильоне) отпускает в любое время
горячие блюда по карте.

кондитерское коопера-
тивное товарищество

„МИНЬОН“

Гор. Харьков,
Киевская ул. 15
телеф. 10—49.

ИЗГОТОВЛЯЕТ

РАЗНОГО РОДА КОНДИТЕРСКИЕ
ИЗДЕЛИЯ, КАК-ТО:

МОНПАСЬЕ,
КАРАМЕЛЬ,
КОНФЕКТЫ,
ШОКОЛАД,

ХАЛВУ,
ПЕЧЕНЬЕ,
ПИРОЖНЫЕ,
ПРЯНИКИ
и проч.

ПРЕЙСКУРАНТ по первому требованию высылается БЕСПЛАТНО

ДОМАШНИЙ ЭЛЕКТРОТЕХНИК

САМОУЧИТЕЛЬ

Устройство домашнего освещения, звонков, сигнализации, телефонов. Изготовление гальванических элементов, аккумуляторов, трансформаторов, выпрямителей. Радиоприемные установки, детекторные, ламповые, с антенной и без антенны. Электрооборудование клубов и изб-читален, установка проекционных фонарей и кино-аппаратов, электрооборудование КЛУБНЫХ СЦЕН и проч. с 138 рис. и пояснит. чертеж. Цена 2 р. 75 к. с пересылкой.

***** Книжный склад „КНИГОВЕД“, Москва 19, ул. Герцена, № 22, БИС. *****

ПОЛЕЗНЫЕ КНИГИ

СПУТНИК ОХОТНИКА Рахманин и Керцелян
Оружие, собаки, способы охоты, дичь, пушнина, советы и рецепты, законы об охоте, календарь. 313 стр., ц. 1 р. 50 коп. в переплете 1 рубль 85 коп.

КАК ПИСАТЬ стихи, статьи и рассказы
сост. проф. Шенгели ц. 90 к.

Полный **СПРАВОЧНИК ПО ФИЗКУЛЬТУРЕ**
гребля, плавание, футбол, бокс, борьба, джиу-джитсу и др. виды спорта 236 стр. ц. 2 р. 50 к.

ПОЛОВОЙ ВОПРОС Авг. Форель
2 т. 4 р.

Жобсон. Онанизм у мужчины и женщины и его лечение 27 г. 2 р. 50 к.

Его же. Вопросы пола ц. 1 р. 50 к. **Его же.** Половые расстройства у мужчины ц. 1 р. 25 к. **Роледер.** Физиология и патология полового акта ц. 1 р. 70 к. **Губарев и Селицкий.** Противозачаточные средства (предохр. от беремен.) ц. 1 р. 70 к. **Слетов.** Половая неврастения и ее лечение 28 г. 170 стр. с рис. ц. 2 р. 60 к. **Пашенко.** Канарейка. Уход и содерж. 50 к. **Данченко.** Певчие птицы ц. 50 к.

Полный самоучитель **СЛУХОВОЙ СТЕНОГРАФИИ**
системы Терне-Гильдебранд (текст и атл.) 27 г. ц. 2 р. 85 к.

КАК ВОСПИТАТЬ здорового и крепкого ребенка и как улучшить здоровье матери — «Книга матери» проф. Сперинского. С рисунками. 1927 г. Ц. 2 р. 50 к.

ПЕВЧИЕ ПТИЦЫ.
Сост. Святский. Ц. 1 руб.

САМОУЧИТЕЛЬ ПЧЕЛОВОДСТВА. 120 рисун. 388 стр. 26 г. Сост. Буткевич. Ц. 4 р.

МЕТОДЫ ПЧЕЛОВОЖДЕНИЯ. 390 стр. С рисунк. 3-е издание. 1926 г. Сост. Шимановский. Ц. 4 руб.

ОПЫТНЫЙ РЫБОЛОВ. Горчаков. Цена 1 руб.

СПРАВОЧНИК по лекарственным растениям :— Сбор, сушка, разведение и польован. ими. 136 стр. с атласом в 73 табл. в красках Сост. Комаров. — Цена 2 руб. 50 коп.

МОЕ ВОДОЛЕЧЕНИЕ
Сост. Себ. Кнейпп. Испытан. в течение 40 лет. 1928 г. Цена 1 р. 25 к.

ГИПНОЗ И ЕГО ТЕХНИКА
Учение о гипнозе и внушении. 194 стр. 1928 г. Сост. Левенфельд. Цена 2 руб.

КРАСИВО!!! ПРАВИЛЬНО!!! СКОРО!!! ПИСАТЬ научитесь, приобрета самоучитель каллиграфии. Сост. Волчонком. Цена 1 руб. 25 коп.

ПИСАТЬ И ГОВОРИТЬ правильно по-русски будете, если приобретете «Новый орфографический словарь», содержащий 100.000 слов сомнительных в правописании. Цена 2 руб. 80 коп.

ЛЕЧЕБНИК домашних животных — с рецептами лекарств — 176 стр. Сост. ГРЮНБЕРГ. Цена 1 руб.

А ТАКЖЕ ЛЮБУЮ КНИГУ высылает наложенным платежом книжный МАГАЗИН «НАУКА И ЖИЗНЬ» МОСКВА, 19, Воздвиженка, 4/у, Фирма существует с 1905 г.

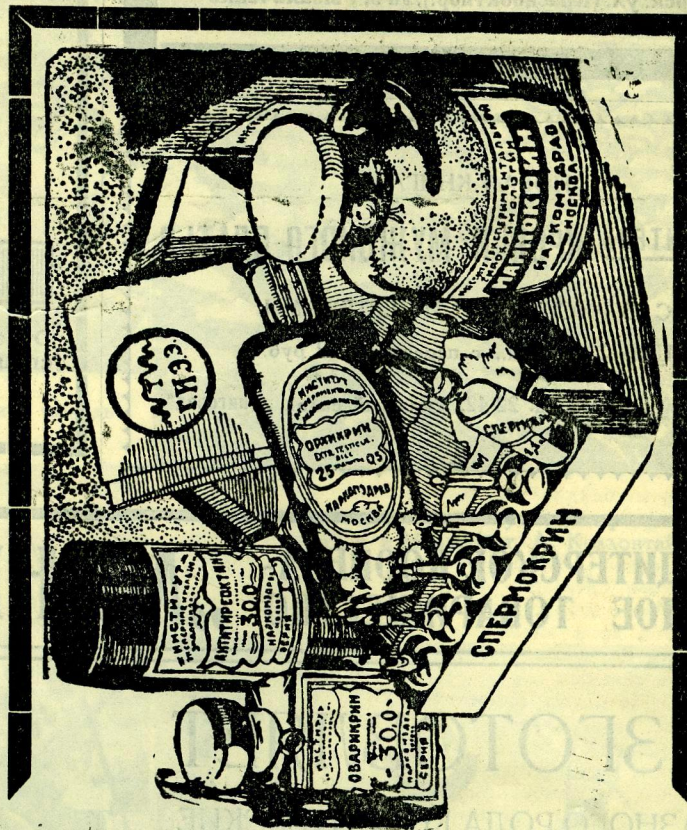
ХАРЬКОВСКАЯ ПРОИЗВОДСТВЕННО-КООПЕРАТИВНАЯ АРТЕЛЬ

„ПРОВОЛОЧНИК“

Контора и завод ул. Яковлева (б. Михайловская) № 54.

ВЫРАБАТЫВАЕТ:

проволоку светлую, бронзированную, квадратную, пружины и разные гвозди как из своего сырья, также и из сырья заказчиков.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЙ ЭНДОКРИНОЛОГИИ НАРКОМЗДРАВА

Институт доводит до сведения врачей, лечебных учреждений, аптекоуправлений, что им доступно производство

ИНСУЛИНА

инсулин одобрен Инсулиновым Комит. Учено-Медич. Совета НКЗ РСФСР. Стандартизован в международных единицах. 1 кб. см. содержит 20 межд. единиц инсулина в упаковке 5 кб. см. — цена 1 руб. 45 коп. флакон.

АПТЕКОУПРАВЛЕНИЯМ ПРИ ОПТОВОМ ЗАКАЗЕ НА ИНСУЛИН СНИЖАЕТ 20%

Ин-т также изготавливает все ОРГАНОТЕРАПЕВТИЧЕСКИЕ ПРЕПАРАТЫ: АДРЕНАЛИН, АНТИТИРЕОКРИН, ПИТИУКРИН, ТИРЕОКРИН и др.

Большинство препаратов стандартизовано. Препараты готовятся под наблюдением специалистов и имеют благоприятные отзывы клиник.

Со скидкой препараты отпускаются Аптекоуправлениям, врачам и лечебным учреждениям.

О требовании просим обращаться в Государственный Институт Экспериментальной Эндокринологии НКЗ тел. 4-08-54.

Проезенты-преискурранты выслаются бесплатно по первому требованию.